

مجلة علمى - پژوهشى بحوث فى اللغة العربية وآدابها

طبق مجوز شماره ۳/۲۷۱۰۷۹ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۴ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
و طى جلسه مورخه ۱۳۹۰/۱۲/۱۰ کمیسیون بررسى نشریات علمى آن وزارتخانه
از شماره نخست به اخذ رتبه «علمى - پژوهشى» از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موفق شده است.

نالت مجلة بحوث فى اللغة العربية وآدابها درجة «مجلة علمية محكمة»

من عددها الأول بموجب الكتاب المرقم ۳/۲۷۱۰۷۹ فى ۱۳۹۰/۱۲/۲۴ هـ. ش الموافق لـ ۱۴/۳/۲۰۱۲م
من وزارة العلوم والدراسات والتقنية حسب ما اعتمدته «لجنة تقييم المنشورات العلمية»
التابعة لها من خلال اجتماعها بتاريخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۰ هـ. ش المطابق لـ ۲۹/۲/۲۰۱۲م .

بحوث في اللغة العربية وآدابها

مجلة علمية محكمة نصف سنوية
لكلية اللغات الأجنبية . جامعة أصفهان

العدد ٨

ربيع وصيف ١٣٩٢ هـ . ش / ١٤٣٤ هـ . ق / ٢٠١٣ م

رمد : ٦٤٦٦ - ٢٠٠٨

رمد إلكتروني : ٤٦٤٩ - ٢٣٢٢

منشورات جامعة أصفهان

قسم الأبحاث والتقنية

بحوث في اللغة العربية وآدابها: مجلة علمية محكمة نصف سنوية لكلية اللغات الأجنبية

تصدر عن: كلية اللغات الأجنبية بجامعة أصفهان

المدير المسؤول: الدكتور سردار أصلاني

رئيس التحرير: الدكتور سيدعلي ميرلوحى

المديرة التنفيذية: ناديا كاظمي

هيئة التحرير

- د. سيدمحمد رضا ابن الرسول - أستاذ مساعد في قسم اللغة العربية وآدابها بجامعة أصفهان
د. علي أوسط إبراهيمي - أستاذ مشارك في قسم اللغة العربية وآدابها بجامعة «تربيت معلم» - طهران
د. عبدالغني إيرواني زادة - أستاذ مشارك في قسم اللغة العربية وآدابها بجامعة أصفهان
د. محمد خاقاني - أستاذ في قسم اللغة العربية وآدابها بجامعة أصفهان
د. نصرالله شامل - أستاذ مشارك في قسم اللغة العربية وآدابها بجامعة أصفهان
د. محمود شكيب أنصاري - أستاذ في قسم اللغة العربية وآدابها بجامعة الشهيد چمران - أهواز
د. حامد صدقي - أستاذ في قسم اللغة العربية وآدابها بجامعة «تربيت معلم» - طهران
د. محمد فاضلي - أستاذ في قسم اللغة العربية وآدابها بجامعة مشهد
د. محمد حسن فؤاديان - أستاذ مشارك في قسم اللغة العربية وآدابها بجامعة طهران
د. سيدفضل الله ميرقادرى - أستاذ مشارك في قسم اللغة العربية وآدابها بجامعة شیراز
د. سيدعلي ميرلوحى - أستاذ في قسم اللغة العربية وآدابها بجامعة أصفهان

تدقيق النص وتصميم الصفحات: مجيد أديب

تدقيق الملخصات الإنجليزية: الدكتورة زهرا أميريان

النشر: مطبعة جامعة أصفهان

تاريخ النشر: ربيع وصيف ١٣٩٢ هـ. ش / ١٤٣٤ هـ. ق / ٢٠١٣ م

السعر: ١٠٠٠٠ ريال (إيراني)

أصفهان. جامعة أصفهان. كلية اللغات الأجنبية . مكتب مجلة بحوث في اللغة العربية وآدابها

الرمز البريدي: ٧٣٤٤١ - ٨١٧٤٤ ، هاتف: ٠٣١١٧٩٣٢١١٥ ؛ فاكس: ٠٣١١٦٦٨٧٣٩١

<http://uijf.ui.ac.ir/rall>

پژوهش در زبان و ادبیات عرب

دوفصل نامه علمی - پژوهشی دانشکده زبان های خارجی دانشگاه اصفهان

شماره ۸

بهار و تابستان ۱۳۹۲ هـ ش / ۱۴۳۴ هـ ق / ۲۰۱۳ م

شاپا: ۶۴۶۶-۲۰۰۸

شاپای الکترونیکی: ۴۶۴۹-۲۳۲۲

این مجله در پایگاه های زیر نمایه می شود:

<http://ulrichsweb.serialssolutions.com>

<http://www.magiran.com>

<http://www.SID.ir>

<http://uijs.ui.ac.ir/rall>

<http://www.ISC.gov.ir>

<http://www.doaj.org>

اولریخ: راهنمای بین المللی نشریات ادواری

بانک اطلاعات نشریات کشور

پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

پایگاه الکترونیکی مجله

پایگاه علوم استنادی جهان اسلام

دوآج: فهرست مجلات پژوهشی با دسترسی آزاد

انتشارات دانشگاه اصفهان
حوزه معاونت تحقیقات و فناوری

بحوث فی اللغة العربیة وادابها: دوفصلنامه علمی - پژوهشی دانشکده زبان‌های خارجی دانشگاه اصفهان

صاحب امتیاز: دانشکده زبان‌های خارجی دانشگاه اصفهان

مدیر مسئول: دکتر سردار اصلانی

سر دبیر: دکتر سیدعلی میرلوحی

مدیر اجرایی: نادیا کاظمی

هیأت تحریریه

دکتر سیدمحمد رضا ابن الرسول - استادیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه اصفهان
دکتر علی اوسط ابراهیمی - دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه تربیت معلم تهران
دکتر عبد الغنی ایروانی زاده - دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه اصفهان
دکتر محمد خاقانی - استاد گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه اصفهان
دکتر نصرالله شاملی - دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه اصفهان
دکتر محمود شکیب انصاری - استاد گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه شهید چمران اهواز
دکتر حامد صدقی - استاد گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه تربیت معلم تهران
دکتر محمد حسن فؤادیان - دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه تهران
دکتر سید فضل الله میرقادری - دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه شیراز
دکتر سید علی میرلوحی - استاد گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه اصفهان

ویراستار و صفحه‌آرا: مجید ادیب

ویراستار انگلیسی: دکتر زهرا امیریان

چاپ و صحافی: چاپخانه دانشگاه اصفهان

تاریخ انتشار: بهار و تابستان ۱۳۹۲ هـ. ش / ۱۴۳۴ هـ. ق / ۲۰۱۳ م

قیمت: ۱۰۰۰۰ ریال

اصفهان. دانشگاه اصفهان. دانشکده زبان‌های خارجی. دفتر مجله بحوث فی اللغة العربیة وادابها

کد پستی ۷۳۴۴۱ - ۸۱۷۴۴ (تلفن: ۰۳۱۱۷۹۳۲۱۱۵ ؛ دورنگار: ۰۳۱۱۶۶۸۷۳۹۱)

<http://uijf.ui.ac.ir/rall>

دليل تدوين الأبحاث وشروط قبولها في مجلة

بحوث في اللغة العربية وآدابها

مجلة علمية محكمة تصدر عن كلية اللغات الأجنبية بجامعة أصفهان

١. تعلن المجلة عن استعدادها لتسلم الأبحاث التي تعنى بشؤون اللغة العربية وآدابها.
 ٢. من يرسل المقالة هو الذي يعتبر الكاتب المسؤول.
 ٣. تقبل المجلة الأبحاث التي تتسم بالتحقيق والتي تعتبر ثمرة لجهود المؤلف أو المؤلفين والتي قد كتبت بالعربية. ويجب أن تكون مادة البحث موثقة تذكر فيها المصادر التي اعتمد عليها الباحث؛ فتعتبر المقالة غير موثقة إن لم تذكر مصادر الجملات المنقولة المباشرة أو غير المباشرة وفي هذه الحالة، لا تقبل المجلة من الكاتب المسؤول مقالة أخرى إلى أجل تحدده أعضاء هيئة التحرير.
 ٤. لا تقبل المجلة البحوث التي سبق نشرها أو إرسالها إلى أية مجلة علمية أو غيرها.
 ٥. ألا تتجاوز الكلمات المستخدمة لكتابة المقالة ٧٥٠٠ كلمة ولا تقل ٥٠٠٠ كلمة؛ كما أنها تحتوي على ملخص لا يتجاوز (٢٥٠) كلمة (بالعربية والفارسية والإنجليزية)، مصحوباً بملخصين أيضاً باللغتين الفارسية والإنجليزية، إضافة إلى ذكر المفردات الرئيسية. (التي تتراوح بين ٣ و ٧ كلمات) وتشتمل على مقدمة ونص أصلي ونتيجة وفهرس للمصادر والمراجع.
 ٦. يجب أن تكتب المقالة ضمن برنامج "Word" بالخط Traditional Arabic، والمقاس (١٦)، على أن تكون المسافة بين سطر وآخر (١/٥) سم.
 ٧. تدرج الإحالات في نص البحث داخل القوسين (وتشمل الاسم العائلي لكاتب المصدر، سنة النشر والصفحة). وإذا كان للكاتب عدة إصدارات في سنة واحدة، أو للكتاب عدة مجلدات، تدرج الإصدارات أو المجلدات في فهرس المصادر وكذلك في الإحالات داخل النص بحروف الألفباء: آ، ب، ت، ث... وتكتب عناوين المؤلفات في نص المقالة بالخط المائل.
 ٨. تدرج المصادر المعتمد عليها في نهاية البحث طبقاً لأسلوب «APA»، ويذكر الاسم العائلي للكتاب بحسب الترتيب الأبجدي وطبقاً للنموذج التالي:
- الكتاب:** اسم العائلة أو الاسم الأشهر للمؤلف (اللقب، الكنية)، الاسم. تاريخ النشر (داخل القوسين). العنوان الأصلي والثانوي للكتاب بخط أسود مائل. الاسم والاسم العائلي لبقية الأشخاص المساهمين (مثل المحقق، المترجم، المصحح و ...). عدد الطبعات أو التصحيح (بالنسبة لأكثر من طبعة). رقم المجلد (لأكثر من مجلد، وداخل القوسين). مكان النشر. اسم الناشر.
- المقالات في المجلات:** الاسم العائلي، الاسم. (تاريخ النشر). عنوان المقالة. اسم المجلة بخط أسود مائل. الدورة أو السنة. العدد. رقم الصفحة لبداية المقالة ونهايتها.
- المقالات في الدوريات الإلكترونية:** الاسم العائلي، الاسم. (تاريخ النشر). عنوان المقالة. اسم الدوريات بخط أسود مائل. الدورة. العدد. الصفحة. تاريخ الاسترجاع (اليوم، الشهر، السنة). الاسم والعنوان الكامل للموقع الإلكتروني (باللاتينية).
- وهاهي أمثلة لأنواع المصادر:
- المسعودي، علي بن الحسين. (١٩٧٣م). **مروج الذهب ومعادن الجواهر** (تحقيق محمد محيي الدين عبد الحميد). (ط٥). (ج٣). بيروت: دار الفكر.

_____ (ب ١٩٧٣م). مروج الذهب ومعادن الجواهر (تحقيق محمد محيي الدين عبد الحميد). (ط٥).
(ج٤). بيروت: دار الفكر.

دهخدا، علي اكبر. (١٣٨٣هـ ش). *لغت نامه* (مؤسسه لغت نامه دهخدا). (چ٣). تهران: دانشگاه تهران.

٩. لا يمكن إرسال المقالة أو استطلاع وضع المقالات المرسلة إلى المجلة إلا عبر الموقع الإلكتروني الخاص بالمجلة بالعنوان التالي:
www.uijf.ui.ac.ir/rall

١٠. ستم دراسة البحوث بعد أن أخذ التزام من الكاتب أو الكتاب فلهذا من الضروري أن يذكر جميع المؤلفين عنوان بريدهم الإلكتروني.

١١. كما أنه على المؤلف أن يذكر اسمه واسمه العائلي، واسم الجامعة أو المؤسسة التي يعمل فيه باللغة الإنجليزية.

١٢. تعكس الأبحاث آراء أصحابها، كما أن محتواها علمياً وقانونياً بمسؤولية كاتب أو كاتبي البحث.

١٣. للكاتب المسؤول أن يطلع على نتيجة تقييم المقالة بعد مرور ثلاثة أشهر من استلامها على الأكثر.

١٤. يحق للمجلة أن ترفض المقالات أو تنقحها.

١٥. ستشر الأبحاث في كل عدد بحسب الترتيب الأبجائي للاسم العائلي للكتاب.

<http://uijf.ui.ac.ir/rall>

الهيئة الاستشارية لهذا العدد

الدكتور سيد محمد رضا ابن الرسول	جامعة أصفهان
الدكتور سردار أصلاني	جامعة أصفهان
الدكتور أوسط إبراهيمي	جامعة تربيت معلم - طهران
الدكتور أحمديان	جامعة أصفهان
الدكتور محمد خاقاني	جامعة أصفهان
الدكتور روانشاد	جامعة يزد
الدكتورة منصوره زركوب	جامعة أصفهان
الدكتور زيني وند	جامعة رازي - كرمانشاه
الدكتور حامد صدقي	جامعة تربيت معلم - طهران
الدكتور كرم علي عسكري	جامعة اصفهان
الدكتور مسعود فكري	جامعة الإمام الصادق (ع) - طهران
الدكتور ماجد نجاريان	الجامعة الحرة - فلاورجان

راهنمای تدوین و شرایط پذیرش مقالات در مجله

بحوث في اللغة العربية وآدابها

نشریه علمی - پژوهشی دانشکده زبان‌های خارجی دانشگاه اصفهان

۱. دوفصل‌نامه پژوهش در زبان و ادبیات عربی در حوزه زبان و ادبیات عربی آماده پذیرش مقاله است.
۲. ارسال کننده مقاله - از نظر این مجله - نویسنده مسئول شناخته می‌شود.
۳. مقاله ارسالی باید علمی پژوهشی، نتیجه تحقیقات نویسنده یا نویسندگان آن و به زبان عربی باشد. مطالب مقاله باید مستند باشد و منبع نقل قول‌ها حتماً ذکر شود. چنانچه نقل قول‌های مستقیم یا غیر مستقیم مقاله بدون ارجاع باشد، مقاله غیر مستند تلقی شده، از نویسنده مسئول آن - تا مدتی که هیئت تحریریه تعیین می‌کند - دیگر مقاله‌ای پذیرفته نخواهد شد.
۴. مقاله نباید به هیچ مجله دیگری ارسال و یا در جای دیگری منتشر شده باشند.
۵. مقاله باید بین ۵۰۰۰ تا ۷۵۰۰ کلمه و شامل این بخش‌ها باشد: چکیده در حدود ۲۵۰ کلمه (به عربی، فارسی و انگلیسی)، واژگان کلیدی (۳ تا ۷ کلمه)، مقدمه، متن اصلی، نتیجه‌گیری و فهرست منابع و مآخذ (به زبان عربی و انگلیسی).
۶. متن مقالات باید با برنامه Word و قلم Traditional Arabic، اندازه ۱۶ و فاصله ۱,۵ cm بین سطور نگاشته شده باشد.
۷. ارجاعات در متن مقاله در میان دو کمان (شامل نام خانوادگی نویسنده مأخذ، سال انتشار، و شماره صفحه) باشد. اگر نویسنده‌ای در یک سال چند اثر منتشر کرده، آثار وی هم در فهرست منابع و مآخذ و هم در ارجاعات داخل متن بلافاصله پس از سال انتشار، با حروف آ، ب، ت ... مشخص شود. نام آثار در متن مقاله به صورت کج (ایتالیک) نوشته شوند.
۸. منابع مورد استفاده در متن، در پایان مقاله با روش «APA» بر اساس ترتیب الفبایی نام خانوادگی نویسندگان به شکل زیر آورده شود:
کتاب: نام خانوادگی یا اسم اشهر (لقب، کنیه، تخلص و یا نسبت در مورد اسامی قبل از رایج شدن نام خانوادگی) نویسنده، نام. تاریخ انتشار (داخل کمانک). عنوان اصلی و فرعی کتاب با خط سیاه کج (ایتالیک). نام و نام خانوادگی سایر افراد دخیل (مانند محقق، مترجم، ویراستار و ...). نوبت ویرایش یا چاپ (اگر چاپ دوم به بعد باشد). شماره جلد (اگر بیش از یک جلد باشد). محل نشر: نام ناشر.

مقاله در مجله‌ها: نام خانوادگی، نام. (تاریخ انتشار). عنوان مقاله. نام مجله با خط سیاه کج (ایتالیک)، دوره یا سال، شماره، شماره صفحه آغاز و پایان مقاله.

مقاله در نشریات الکترونیکی: نام خانوادگی، نام. (تاریخ انتشار). عنوان مقاله. نام نشریه با خط سیاه کج (ایتالیک)، دوره، شماره، صفحه‌شمار، تاریخ بازایی (روز، ماه، سال). نام و نشانی کامل پایگاه اینترنتی به لاتین. نمونه‌هایی از ارجاع به منابع:

المسعودی، علی بن الحسین. (آ ۱۹۷۳م). *مروج الذهب ومعادن الجواهر* (تحقیق محمد محیی‌الدین عبدالحمید). (ط ۵). (ج ۳). بیروت: دار الفکر.

_____ (ب ۱۹۷۳م). *مروج الذهب ومعادن الجواهر* (تحقیق محمد محیی‌الدین عبدالحمید). (ط ۵). (ج ۴). بیروت: دار الفکر.

دهخدا، علی‌اکبر. (۱۳۸۳هـ ش). *لغت‌نامه* (مؤسسه لغت‌نامه دهخدا). (چ ۳). تهران: دانشگاه تهران.
۹. ارسال و کسب اطلاع از وضعیت مقالات ارسالی تنها از طریق سامانه مجله به نشانی اینترنتی www.uijf.ui.ac.ir/rall امکان‌پذیر است.

۱۰. از آنجا که بررسی مقالات پس از دریافت تعهدنامه از نویسندگان صورت می‌گیرد، اعلام نشانی پست الکترونیکی همه نویسندگان ضروری است.

۱۱. اعلام نام و نام خانوادگی نویسندگان و محل کار آنان به زبان انگلیسی نیز الزامی است.
۱۲. مقالات، نمودار آرای نویسندگان است و مسئولیت درستی و نادرستی محتوای هر مقاله از لحاظ علمی و حقوقی به عهده نویسندگان آن است.

۱۳. نتیجه ارزیابی مقالات حداکثر سه ماه پس از دریافت مقاله قابل دسترسی نویسنده مسئول است.

۱۴. مجله حق رد یا ویرایش مقالات را برای خود محفوظ می‌داند.

۱۵. مقالات در هر شماره به ترتیب الفبایی نام خانوادگی نویسندگان به چاپ خواهد رسید.

<http://uijf.ui.ac.ir/rall>

مشاوران علمی این شماره

دانشگاه اصفهان	دکتر سیدمحمد رضا ابن الرسول
دانشگاه اصفهان	دکتر سردار اصلانی
دانشگاه تربیت معلم تهران	دکتر اوسط ابراهیمی
دانشگاه اصفهان	دکتر احمدیان
دانشگاه اصفهان	دکتر محمد خاقانی
دانشگاه یزد	دکتر روانشاد
دانشگاه اصفهان	دکتر منصوره زرکوب
دانشگاه رازی کرمانشاه	دکتر تورج زینی وند
دانشگاه تربیت معلم تهران	دکتر حامد صدقی
دانشگاه اصفهان	دکتر کرم علی عسگری
دانشگاه امام صادق (ع) تهران	دکتر مسعود فکری
دانشگاه آزاد فلاورجان	دکتر ماجد نجاریان

الفهرس

بحوث في اللغة العربية وآدابها: نصف سنوية علمية محكمة لكلية اللغات الأجنبية بجامعة أصفهان
(ربيع وصيف ١٣٩٢ هـ. ش / ١٤٣٤ هـ. ق) - العدد ٨

٣..... دور المنهج الأسلوبى في تعليم النصّ الأدبى المعاصر «دراسة ديوان إليك يا ولدي! لسعاد الصباح»

نور الدين بروين ، وجهانكير أميرى

٢١..... القيم التشكيلية للألوان في أشعار نازك الملائكة

علي بيراني شال ، وخديجة هاشمي

دراسة مدى فاعلية تدريس الأدب العربي المعاصر تواصلياً على مهارة الكلام لدى طلاب العربية الإيرانيين
(جامعة أصفهان نموذجاً) ٣٥.....

مريم جلائي ، ونرجس كنجي ، وسردار أصلاني

باثولوجيا رسائل قسم اللغة العربية وآدابها بجامعة أصفهان خلال خمسين عاماً منذ تأسيسه عام ١٣٤١ حتى نهاية عام
١٣٩١ هـ. ش (دراسة إحصائية وصفية انتقادية) ٥٥.....

سمية حسنعلیان ، وسید محمد رضا ابن الرسول

٨٧..... الإيقاع الصوتي في قصيدة بلقيس لـ "نزار قبّاني"

جمال طالبي

١٠٥..... القيم الأخلاقية للشّعر في لامية العرب

سمية كاظمي ، وجعفر دلشاد

تحليل محتوى كتب قواعد اللغة العربية في مرحلة البكالوريوس لفرع اللغة العربية وآدابها في ضوء معايير الجودة
(مبادئ العربية للرشيد الشرتوني والجديد في الصرف والنحو للديباجي نموذجين) ١٢٣.....

عيسى متقي زادة ، وسجّاد إسماعيلي ، ودانش محمدي

١٥١..... الملخص الفارسيّ للبحوث

٤..... الملخص الإنجليزيّ للبحوث

Proprietor: University of Isfahan
Managing Director: Sardar Aslani, Ph.D (Assi. Prof)
Editor-in-Chief: Seyyed Ali Mirlowhi, Ph.D (Prof)
Executive Director: Nadia Kazemi

Editorial Board:

A. Awsat Ibrahimi (Asso. Prof)
M. Fazeli (Prof.)
M. H. Foadian (Asso. Prof)
S. M. R. Ibnorrasool (Assi. Prof)
A. G. Irawanizadeh (Asso. Prof)
M. Khaghani (Prof.)
S. A. Mirlowhi (Prof.)
S. F. MirGhaderi (Asso. Prof)
H. Sedghi (Prof.)
M. Shakib Ansari (Prof)
N. Shameli (Asso. Prof)

Arabic and Farsi Editor: Majid Adib
English Editor: Zahra Amirian, Ph.D

Address: Faculty of Foreign Languages Biannual Journal,
Faculty of Foreign Languages, University of Isfahan,
Isfahan, Iran, 81744-73441

Tel: (+98) - (311) – 7932115

Fax: (+98) - (311) – 6687391

E-mail: <http://uijf.ui.ac.ir/rall>

IN THE NAME OF ALLAH

Research in Arabic Language & Literature

*Biannual Journal
Of the Foreign Languages Faculty
Of the University of Isfahan*

Issue 8, Sprig & Summer 2013

ISSN: 2008-6466

Electronic ISSN: 2322-4649

This journal is indexed in below sites:

BJM Electronic Database

Doaj: Directory of Open Access Journals
Journals Database (magiran)

Islamic World Science Citation Center
Scientific Information Database (SID)

Ulrichsweb: global serials directory

<http://uijs.ui.ac.ir/rall>

<http://www.doaj.org>

<http://www.magiran.com>

<http://www.ISC.gov.ir>

<http://www.SID.ir>

<http://ulrichsweb.serialssolutions.com>